

Sygn. akt III AUz 426/14

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Ewa Cyran
Protokolant:	inspektor ds. biurowości Beata Tonak

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2014 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania Zakładów (...) Sp. z o.o. w P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

przy udziale zainteresowanej E. S.

o podstawę wymiaru składek

na skutek zażalenia Zakładów (...) Sp. z o.o. w P.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 6 sierpnia 2014 r. sygn. akt VII U 6030/13

p o s t a n a w i a :

oddalić zażalenie.

	SSA Ewa Cyran	
--	---------------	--

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 6 sierpnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział VII Ubezpieczeń Społecznych (sygn. akt VII U 6030/13) oddalił wniosek odwołującej Spółki Zakłady (...)Sp. z o.o. z siedzibą w P. o zwolnienie od obowiązku uiszczenia opłaty podstawowej od apelacji w kwocie 30,00 zł. Uzasadniając postanowienie Sąd I instancji wskazał, że odwołująca, jako osoba prawna, mimo wezwania do przedłożenia dokumentów potwierdzających trudną sytuację spółki - nie wykazała, że nie ma dostatecznych środków na uiszczenie opłaty podstawowej od wniesionej apelacji.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożyła odwołująca Spółka Zakłady (...) Sp. z o.o. wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości oraz o zwolnienie jej od ponoszenia kosztów w postępowaniu zażaleniowym.

W uzasadnieniu odwołująca spółka wskazała, iż wystarczającym w jej ocenie jest, aby Sąd podjął decyzję na podstawie wyjaśnień zawartych we wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, bowiem są one precyzyjne i zgodne z prawdą. Nadto, zdaniem skarżącej Sąd winien wziąć pod uwagę fakt, iż podobnych odwołań od decyzji organu rentowego odwołująca wniosła około 320, zatem mimo, iż opłata od wniesionej apelacji wynosi tylko 30 złotych, wobec wielości spraw i konieczność uiszczenia wielu opłat, ogólna suma może negatywnie wpłynąć na sytuację finansową spółki.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny wskazuje, że Sąd Okręgowy oddalił wniosek odwołującej spółki o zwolnienie od kosztów sądowych, ponieważ spółka we wskazanym terminie nie uzupełniła braków formalnych wniosku, poprzez nadesłanie rachunku zysków i strat za rok 2013 r., celem udokumentowania faktycznej kondycji finansowej spółki, pomimo iż została do tego zobowiązana zarządzeniem z dnia 2 lipca 2014 r.

W uzasadnieniu zażalenia odwołująca spółka stwierdziła, iż wystarczającym - do tego, aby Sąd podjął decyzję w przedmiocie zwolnienia jej z obowiązków ponoszenia kosztów związanych z opłatą od apelacji - było złożone w treści wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych oświadczenie o złej kondycji finansowej spółki. Nadto, zdaniem odwołującej spółki, Sąd winien uwzględnić fakt, iż konieczność uiszczenia opłaty od wszystkich wniesionych środków zaskarżenia zawisłych przed Sądem Okręgowym (których jest około 320) wpłynie negatywnie na sytuację finansową spółki.

Zgodnie z art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie.

Przepis ten oznacza, że warunkiem zwolnienia osoby prawnej od kosztów sądowych jest z jednej strony wykazanie, że na stronie ciąży obowiązek uiszczenia konkretnych opłat sądowych, a z drugiej, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że wprowadzie samo pojęcie „braku dostatecznych środków na uiszczenie kosztów”, jest pojęciem nieostrym, to praktyka sądowa, szczególnie w sprawach gospodarczych, wypracowała pewne kryteria i wymagania przydatne przy rozstrzyganiu wniosków o zwolnienie od kosztów. Kondycję finansową osób prawnych uzewnętrzniają zatem informacje statystyczne, zaświadczenia urzędów skarbowych, sprawozdania finansowe, raporty kasowe, wyciągi bankowe itd., których odwołująca nie przedłożyła (por. Antoni Górski, Lech Walentynowicz - Komentarz do art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych – Lex Omega).

Stanowczo podkreślić należy, że w przedmiotowej sprawie - wbrew temu, co twierdzi odwołująca - spółka w żaden sposób nie wykazała braku dostatecznych środków na uiszczenie kosztów związanych z wniesioną apelacją. Natomiast zawarte w art. 103 ustawy z 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych sformułowanie – „jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie” - należy rozumieć, jako obowiązek wykazania trwałej niemożności uzyskania środków na uiszczenie kosztów sądowych. Oznacza to, że to na wnioskującym spoczywa ciężar udowodnienia istnienia przesłanek do skorzystania ze zwolnienia od ponoszenia kosztów sądowych i nie wystarczy – jak w przypadku osób fizycznych - samo złożenie oświadczenia. Realizacja tego obowiązku następuje zazwyczaj poprzez przedstawienie dokumentów, które pozwolą określić sytuację majątkową wnioskującej strony, zaś ich rodzaj zależy od rodzaju i charakteru osoby prawnej ubiegającej się o zwolnienie.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że za każdym razem, jak do Sądu wpłynie wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, orzekający Sąd - przed rozstrzygnięciem przedmiotowego wniosku, - obowiązany jest do zbadania sytuacji materialnej strony wnioskującej. Czynności tej – jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy cytując uzasadnienie postanowienia wydanego przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu z dnia 19 lutego 2014 r., sygn. I ACz 213/14 - Sąd dokonuje w oparciu o przedłożone dokumenty oraz złożone oświadczenia i w wyniku dokonanych ustaleń stwierdza, czy przedstawiony

przez stronę materiał jest wystarczający do uwzględnienia jej wniosku, czy też nie. Tenże obowiązek Sądu orzekającego w przedmiocie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych wynika z faktu, iż instytucja ta ma charakter wyjątkowy. Dlatego też wnioskująca strona jest obowiązana przedstawić swoją sytuację finansową ze szczególną starannością już w fazie złożenia pisma procesowego i skutkiem zaniechania wnioskodawcy w tym zakresie jest oddalenie wniosku (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 2 października 1998r., III CZP 34/98, Prok. i Pr. 1999, Nr 3, poz. 38, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2001r., I Cz 142/01, Lex nr 1169287, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 26 lipca 2013r., sygn. I ACz 471/13, LEX nr 1350418, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 11 lipca 2013r., sygn. akt I ACz 1131/13, Lex 1342334). Wskazać zatem należy, że Spółka - reprezentowana przez fachowego pełnomocnika - powinna zdaniem niniejszego Sądu, już na etapie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych przedłożyć stosowną dokumentację, mającą potwierdzić jej stanowisko, czyli fakt występowania trudności finansowych uniemożliwiających wniesienie stosownej opłaty. Tymczasem odwołująca mimo wezwania Sądu o przedłożenie do sprawy rachunków zysków i strat za rok 2013 r., celem udokumentowania faktycznej kondycji finansowej spółki, nie przedłożyła żadnych dokumentów mogących potwierdzić i zilustrować rzeczywiście ciężką sytuację materialną spółki.

Wskazać należy, że wedle wymagań art. 103 ustawy z 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych fragmentaryczne oświadczenie, które w żaden sposób nie obrazowało sytuacji majątkowej strony, jest równoznaczne z niewykazaniem braku dostatecznych środków na uiszczenie kosztów. Zatem podniesiony przez spółkę zarzut, iż Sąd mógł ocenić sytuację finansową spółki na podstawie oświadczenia o jej kondycji finansowej jest całkowicie bezzasadny. Z uwagi na powyższe stwierdzić należy, że odwołująca spółka nie udowodniła swojego stanowiska w żaden sposób, bowiem jej oświadczenie – nieoparte żadnymi dowodami - uniemożliwiło Sądowi dokonanie oceny jej sytuacji majątkowej.

Sąd Apelacyjny aprobuje także w całości tezę Sądu I instancji, iż procesy sądowe są koniecznym elementem obrotu gospodarczego, dlatego przedsiębiorcy powinni uwzględniać związane z nimi koszty przy planowaniu przyszłych wydatków. Zupełnie niezasadny jest zatem argument, iż z uwagi na fakt zawiśnięcia przed Sądem Okręgowym wielości spraw i tym samym w przyszłości konieczności uiszczenia wielu opłat sądowych, może nastąpić pogorzenie sytuacji finansowej spółki kosztem pracowników odwołującej i dlatego spółka winna zostać zwolniona z teżej opłaty. Pamiętać bowiem należy, że każdy podmiot gospodarczy prowadząc działalność gospodarczą w sposób racjonalny winien zabezpieczyć odpowiednie środki na pokrycie wydatków związanych z działalnością prowadzonego przedsiębiorstwa, w tym wydatków związanych z ewentualnym postępowaniem sądowym. Zważyć należy, że konieczność ponoszenia opłat związanych z postępowaniem sądowym mieści się bowiem w granicach normalnego ryzyka gospodarczego, z którym strona powinna się liczyć i uwzględniać go w swoim planie finansowym, zwłaszcza gdy jest stroną inicjującą proces. Sąd Apelacyjny ma na uwadze fakt, że rozmiar opłaty (opłat) w ogólnej perspektywie może wpłynąć na sytuację finansową spółki, jednakże w analizowanej sprawie stwierdzić należało, iż opłata od apelacji jest niewygórowana zaś obecne zasoby i obroty odwołującej są nieznane, bowiem, jak zwrócono uwagę powyżej, skarżąca w żaden sposób nie wykazała swojej aktualnej sytuacji finansowej. Trudno zatem stwierdzić, że konieczność wniesienia wielu opłat rzeczywiście wpłynie negatywnie i w istotny sposób na kondycję finansową spółki.

W konsekwencji powyższej oceny, Sąd Apelacyjny stwierdza, że o ile żaląca się spółka faktycznie nie posiada środków na poniesienie kosztów sądowych, to nie wykazała Sądowi istnienia tych okoliczności, przez co sama pozbawiła się możliwości skorzystania z dobrodziejstwa wynikającego z art. 103 ustawy z 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Mając na uwadze całość zaprezentowanej argumentacji, orzeczono o oddaleniu zażalenia w myśl art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 385 k.p.c.

SSA Ewa Cyran